

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 glid. — kr.
pol leta 1 „ 60 „
četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofjsk.
poslopju (Bischofshof).
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Posamezne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nasledki dosedanje turške vojske.

Dva nepričakovana dogodka sta se pripetila ta teden na turškem bojišču. Turkoljubni ministri evropski so bojevanje ustavili do večera 24. sept., da bi med tem mir sklenoli med Turki in Slavjani — srbska vojna pa je pri Aleksinacu kneza Milana proglasila za kralja, da Srbijo neodvisno stori od Turčije in prekriža pomirovanje turkoljubnih vlad.

Blizu 3 mesence gromijo srbski kanoni, pokajo puške in se bliskajo črnogorski handžari. Neprenehoma je tekla kri. Vendar odločno zmagali niso ne Slavjani ne Turki. Prvi niso mogli prodreti ne v Bolgarijo, ne v Bosnijo, drugi pa še niso videli ne Beligrada pa tudi Cetinja v Črnigori ne. Toda reči se vendar sme, da se je vojni uspeh vendarle na slavjansko stran začel močno nagibati. Skušali so sicer Turki pri Zajčaru, potem čez Knjaževac, na dalje skozi Aleksinac in naposled čez Djunis v Srbijo udariti, ali povsod so bili več ali manj krvavo odbiti in imajo le nekoliko ur na dolgo in široko srbske zemlje v svoji oblasti, kder so ravno sedaj v največji nevarnosti. Horvatič je namreč prišel Kerim-paši za hrbet in mu zvezo z Nišem prerazal. Še hujša se godi Muktar-paši, ki je brz na meji Črnogore tako zajet, da ne more ne naprej, ne nazaj. Tolik že je uspeh jugoslavjanske vojske, kateremu se bomo tem bolje čudili, ako pomislimo, da je Srbov in Črnogorcev skup težko 2 milijona ljudi, med tem ko sultan zapoveduje v Evropi, v Aziji in Afriki 40 milijonom podložnikov!

To je prvi sijajni uspeh, a drugi ni nič manj važen in sijajen in ta uspeh opazujemo pri slavjanskih sobratih Srbov in Črnogorcev. Junaška vojska teh korenjakov za krst sveti in svobodo zlato zoper starega tlačitelja, divjega Turka, je vzdramila, vzbudila, stresla ves slavjanski svet. Vsi Slavjani gledajo na slavjanski jug in mu bitijo na pomoč, kakor že zamorejo. Vsaka zmaga, vsaka sreča Srbov in Črnogorcev vzbudi pri Slavjanih veselje in radost, vsaka nesreča, vsaka nezgoda pa po-

bitje in žalost. Kar svet stoji, se med Slavjani še ni nikoli prikazala tolika vzajemnost, kakor ravno sedaj vsled jugoslavjanske vojske. In to je gotovo pomenljiv in neprecenljiv uspeh. Toda še eden uspeh je, kojega hočemo omeniti.

Evropa, kolikor je romanska in nemška, Slavjanom ni bila nikoli prijazna. Nemec, Italijan, Francoz, Anglež je Slavjana vselej zaničeval in če le mogoče, tudi zatiroval, in zlasti ruskega, sovražil. Ovo mrzenje, zaničevanje začenja sedaj ponehati in se spreminjati v sočutje, občudovanje in podpiranje. In ta sprememba je zopet sljajni uspeh jugoslavjanske vojske. Izobraženi ljudje po Evropi so se zavzeli nad divjim razsajanjem grozovitih Turkov v Bolgariji, v Srbiji, v Bosniji in Hrčegovini; čudijo se neizmernemu junaštvu, pogumu in srčnosti, vsled katere Srb umerje, Črnogorec smrt stori rajši, kakor da bi Turku še dalje robstvoval, še dalje pogrešal življenje človeku in Kristijanu spodobno. To velikodušno junaštvo si je pri vseh blagih in velikodušnih Evropejcih na Italijanskem, Nemškem, Francoskem in Angleškem pridobilo sočutje, občudovanje, hvalo in slavo. Na tisoče ljudi se zlasti na Angleškem zbira v taborjih in zahteva od svoje vlade, naj pomaga Slavjanom na Turškem do zaželjene svobode! In to je tretji velevažni uspeh jugoslavjanske vojske!

Turkoljubne vlade evropske so se tega ustrašile in sedaj hitijo Turkov in Slavjanov mirit, zlasti ker se bojijo, da nebi Rusi kmalu vojske napovedali. Pritisnile so tedaj na turškega sultana in na srbskega in črnogorskega kneza, da so vsi do 24. sept. z bojevanjem prenehali. Ali se bo iz tega res rodil mir, to se nam zdi skoro nemogoče, zlasti že zato, ker je srbska vojna 16. septembra kneza Milana proglasila za kralja. Srbski vojaki so namreč zvedeli pogodbe miru s Turki. Videvši, da hoče Turk prav za prav Srbijo uničiti, so močno razsrdjeni šli pred generala Črnajeva ter z njim vred med gromenjem vseh topov proglasili Milana I., kralja srbskega, popolnem neodvisnega od sultana! Kaj bo sedaj iz tega, to še nihče nevé, ali to vemo iz turkoljubnih listov,

da je ovi proglas bila prava, nepričakovana strela iz jasnega neba — na glave tistih vlad, ki delajo na mir. Vsa štrenja se jim je zopet zmešala. Kajti ako Milan od vojne sprejme naslov kralja, nimajo vlade več opraviti z upornim poddanikom sultanovim, ampak s samostalnim vladarjem. Zadrege bo tem večje, ker bodo Rusija, Nemčija in Italija gotovo Milana kot kralja pripoznale! Bržčas je to ruski udarec na turkoljubne ministre evropske!

Cerkvene zadeve.

Sv. oče in turško-krščanska vojska. Češki škof Hajs v Kraljevem Gradcu je pridigoval v nazočnosti papeževnega nuncija msgr. Jakobinija in zavračal natolcevanje, kakor da bi sv. oče bili Turkom prijazni. Liberalci, frajmavrarji in drugi sovražniki katoliške Cerkve so dolgo časa po svetu trosili laž, da sv. oče s Turkom držijo, in ni še dolgo, kar so laški liberalci, zbrani v Rimu, ravno tisto trdili na javnem shodu. Vidi se zagrizenost teh ljudi in satanska hudobnost, da ne morejo opustiti nobene priložnosti, kjer nebi opravljali in grdili katoliške Cerkve. Vrli škof Hajs pa te laži krepko odbija, in to v nazočnosti papeževnega poslanika, ki sv. očeta gotovo bolje pozna, kakor kak jud ali frajmavrar.

Zgled apostolske srčnosti je nek župnik na Pruskem. Kot mornar preoblečen bil je lani na svojo župnijo nameščen. Drugi dan stopi državni uradnik ves razkačen pred njega in mu žuga zavoljo njegove predrznosti z zaporom; župnik se ne zmeni dokler ga žandar ne pahne iz duhovskega stanovanja. Pošten katoličan ga sprejme v svojo lastno hišo. Uradnik mu ojstro prepove, da ne sme nikakoršnega duhovnega opravila opravljati; župnik je gluh proti povelju in kršči otroke, mešuje, pridiguje in pokopuje. Globa mu je napovedana pa je ne plača, in da se rubiti. Potem so ga v ječo odpeljali; farani ga med jokom spremljajo, in žandar, ki ga je odpeljeval, je bil od solz ginjen in trdil je, da ne rad in le prisiljen ta posel izvršuje. Ojstreje od drugih jetnikov so delali z njim v ječi, iz ktere je bil po več mesecih izpuščen, pa tudi iz države izgnan. Župnik se zopet ne zmeni za povelje izgnanstva, se precej v svojo faro povrne in po dolžnosti pastiruje. Vnovič zasačen, bil je zopet v ječo pahnjen; pa komaj iz nje izpuščen, naznani faranom, da naj ga prihodnjo nedeljo pričakujejo; cerkev bila je napolnjena, on stopi na prižnico, ter svoje ovčice opominja, naj se vsem nevihtam srčno ustavljajo, in jim potem deli ss. sakramente. Policija zvé, kaj se godi, toda župnik je že pobegnil in se skril; preoblečen v priprosto obleko stopi v neko borno baito, v katero kmalu tudi državni uradnik pride, in se zraven njega usede, pa ga ne spozna, rekoč: „kam bomo prišli, ako se bodo naše postave tako predrzno prelomovale? ako se upljiv duhovnov ne bo

zatrli, bo ljudstvo ves čut za čast in poštenje zgubilo.“ — „Vaše orožje“, zavrne župnik, „ne opravi nič; ravno pridem iz one cerkve, v kateri je danes izgnani duhoven sv. mešo služil, in policija ga ni mogla dobiti. Prihodnjo nedeljo obstražite cerkev od petih do šestih, nič ne mara, da ga zasačite.“ Omenjeno nedeljo pridejo zares o tisti uri zanesljive straže pred cerkev; toda junaški dušni pastir je že od 1 do 3 spovedoval, odmeševal in potem naglo pete odnesel. Ko je bilo duhovno opravilo že davno končano, so vohuni prišli, toda prepoznali. Drugikrat ni bil tako srečen, ampak spoznan in v trdo ječo vržen, v kateri so ga mesec dni prav ostro imeli, in potem iz dežele pregnali. Toda pregnani, „nepoboljšljivi“ duhoven se neki zimski večer, debel sneg pregazivši, zopet v svojo duhovnijo vrne, zakaj bil je ravno sv. Božični večer, in svojih ovčic tako sveti dan noče brez dušne paše pustiti. Policija ni o tem kar nič sumičila, in ni bila kos misliti take predrznosti. Zbrani množici služi sv. mešo, in opravi vse druge katoliške obrede; od velikega truda opehanega se loti še mrzlica, — pa vendar ni bil zasačen; potem je bil še dvakrat prišel, in je ravno z tako srečnim uspehom duhovno službo opravil. Ko državni uradniki niso bili kos vkljub tolikemu prizadevanju ga ukrotiti in premagati, so ga proglasili kot „otrpjenega in nepoboljšljivega zločinca.“

Ali niso farizeji svoje dni apostolom enako prepovedovali učiti in so jih trpinčili, kakor zdaj delajo prusaki z katoliškimi duhovni? Pač smemo onega katoliškega duhovna prav junaškega apostola imenovati.

„Danica“.

Nemški katoličani so od 15.—18. septembra v Monakovem na Bavarskem obhajali sijajn shod in se pogovarjali, kako bi se najbolj vpešno dala sveta katoliška vera, pravice sv. Cerkve, krščansko življenje, vednost, umetnost, šole, novine, sv. misijoni itd. podpirati, braniti in zagovarjati. Navzočih je bilo više 2000 najodličnejših Nemcev vsakega stanu. Sv. oče so zboru poslali lepo pismo in svoj apostolski blagoslov. Izmed govornikov se je odlikoval dr. Hergenrother, dr. Hertling in kanonik Mönfang. Prvi je svoj lepi govor sklenol rekoč: v cerkveni zgodovini je zapisana resnica: Bog ljubi sv. Cerkev in vse se obrne naposled v njeno korist — Cerkev ostane vselej bistveno taista, bodi v sijajni obleki neveste, bodi zavita v plašč žalosti in ponižanja — vsa veličast in lepota Cerkve se rodi iz njenega trpljenja. Drugi je povdarjal potrebo krščanske šole izpuliti iz rok državnega in brezverskega posilstva. Tretji je govoril o pruski „kulturni borbi“ in vse navdašil k stalnosti v borbi za sv. katoliško Cerkev!

Gospodarske stvari.

M. Strnišča brž po žetvi plitvo podorati je vsega priporočanja vredno. Da je dobro in ko-